

Eindrapport: Informatiemodel WOZ

Samen naar Common Ground

Versie 1.0

Inhoudsopgave

1.	Managementsamenvatting	3
2.	Inleiding	6
2.1.	<i>Introductie WOZ</i>	6
2.2.	<i>Behoeft nieuw informatiemodel</i>	7
2.3.	<i>Impactanalyse VNG</i>	8
2.4.	<i>Projectopdracht</i>	9
3.	Architectuur	11
3.1.	<i>Inleiding</i>	11
3.2.	<i>Situatie</i>	12
3.3.	<i>Analyse</i>	14
3.4.	<i>Conclusies</i>	17
3.5.	<i>Aanbevelingen</i>	18
4.	Informatiemodel	21
4.1.	<i>Inleiding</i>	21
4.2.	<i>Situatie</i>	23
4.3.	<i>Analyse</i>	24
4.4.	<i>Conclusie</i>	30
4.5.	<i>Aanbevelingen</i>	31
5.	Governance	33
5.1.	<i>Inleiding</i>	33
5.2.	<i>Situatie</i>	34
5.3.	<i>Analyse</i>	34
5.4.	<i>Conclusie</i>	35
5.5.	<i>Aanbeveling</i>	35
6.	Vervolgstappen	36
	Bijlagen	37
1.	<i>Doelarchitectuur</i>	37

1. Managementsamenvatting

Een brede groep betrokken partijen, waaronder gemeenten, afnemers (zoals de belastingdienst en waterschappen) en softwareleveranciers, zijn al een aantal jaren in gesprek over het toepassen van de uitgangspunten van Common Ground in het WOZ-domein. Dit heeft geresulteerd in een voorstel voor een nieuw informatiemodel (IMWOZ) en architectuur. Uit een door de VNG opgestelde impactanalyse bleek dat aan de introductie van dit model, en de voorgenomen wijzigingen, in de ogen van gemeenten en samenwerkingsverbanden (uitvoeringsorganisaties) te veel kosten waren verbonden. Daarnaast werden de beoogde stappen richting Common Ground onvoldoende gezet. Deze conclusies hebben aanleiding gegeven om een vervolgproject te starten om te komen tot een gedragen doelarchitectuur en een aanzet tot een roadmap om deze te realiseren. Dit vervolgproject heeft een aantal conclusies en aanbevelingen opgeleverd die in dit rapport zijn weergegeven.

Architectuur

Door continue veranderingen in de markt van onroerend goed, maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van de uitvoering van de Wet WOZ en jurisprudentie zal ook de informatiebehoefte in het WOZ-domein continu veranderen. Om deze continue veranderende informatiebehoefte op te kunnen vangen in het applicatielandschap dient deze te voldoen aan een aantal vereisten. Het huidige applicatielandschap met gegevens die in applicaties worden opgeslagen voldoet hier niet aan en is inflexibel waardoor alle gewenste wijzigingen per definitie complex, tijdrovend en daarmee duur zijn.

Om flexibeler om te kunnen gaan met veranderende informatiebehoeften is binnen gemeenten de visie Common Ground ontwikkeld met in het verlengde daarvan het Federatief Datastelsel. Om te komen tot een applicatielandschap dat voldoet aan de hierin geformuleerde uitgangspunten is behoefte aan uniform vormgegeven registers waar de gegevens die zich nu nog binnen de applicaties bevinden kunnen worden opgeslagen. Daarmee wordt het ook eenvoudiger om invulling te geven aan het breder gebruik van gegevens als daarvoor de wettelijke grondslagen beschikbaar zijn.

Over de architectuur is consensus bereikt waarbij de gegevens die voor de WOZ gebruikt worden, voor zover ze niet uit basisregistraties komen, in aparte registers onder worden gebracht en daarmee los komen te staan van de applicaties. De verschillende betrokken stakeholders zijn daarbij voorstander van het starten van een proof of concept om de functionaliteiten en de noodzakelijke technische oplossingen voor deze registers nader uit te werken en te testen.

Daarbij geven vertegenwoordigers van de softwareleveranciers aan dat zij graag zien dat de software voor de functionaliteit van dergelijke registers, inclusief de koppelvlakken gericht op het muteren van registers met waarborgen voor gegevenskwaliteit en gericht op de ontsluiting, onder centrale aansturing van gemeenten wordt gebouwd en onderhouden, zodat uniformiteit in opzet en functionaliteit wordt gewaarborgd. Het is daarbij de bedoeling dat deze functionaliteit zodanig uniform wordt dat deze ook voor registers in andere domeinen dan de WOZ-uitvoering bruikbaar is.

Informatiemodel

Er bestaat binnen het WOZ-domein onduidelijkheid over de status van het niet vastgestelde informatiemodel terwijl er nadrukkelijk behoefte is aan een aantal van de in dit model voorgestelde verbeteringen. Over de noodzaak van deze verbeteringen/ wijzigingen bestaat tussen de partijen in de WOZ-governance ook geen discussie. Omdat er nog onduidelijkheid is over het precieze transitiepad waarop deze wijzigingen het beste kunnen worden geïmplementeerd stellen wij voor om dit verder uit te werken maar voor het overige een pas op de plaats te maken om de transitie naar de nieuwe architectuur niet te bemoeilijken.

Het informatiemodel heeft betrekking op de gegevens die gebruikt worden voor uitvoering van de Wet WOZ binnen het WOZ-domein. Voor informatiemodellen bestaat een standaard, MIM, die momenteel niet volledig wordt gevolgd. Hiervan stellen wij voor om het IMWOZ op dit vlak aan te scherpen. Hierdoor kunnen ook de gesprekken over het model, en wijzigingen daarop, met de juiste stakeholders worden gevoerd.

Door het denken conform de lijnen van het Federatief Datastelsel en de breed uitgesproken behoefte om WOZ-data voor meer doeleinden te kunnen gebruiken is het noodzakelijk om na te denken hoe de beoogde registers in de nieuwe op common ground gebaseerde informatie-architectuur het best afgebakend kunnen worden. Daardoor wordt ook het delen van informatie voor andere doeleinden dan de WOZ gemakkelijker, al zal voor het daadwerkelijk breder gebruik van de gegevens naar verwachting wel een wet- en regelgeving moeten worden gewijzigd.

Het informatiemodel WOZ geeft hierbij een duidelijke basis om vorm te geven aan de nieuwe informatiehuishouding en de toekomstige indeling. Voordat stappen gezet kunnen worden in de richting van deze nieuw vorm te geven informatiehuishouding zullen ook de processen rondom het WOZ domein goed in kaart moeten worden gebracht. Er bestaan namelijk gecombineerde applicaties, bijvoorbeeld belastingen en WOZ, die gegevens gebruiken uit verschillende domeinen waardoor deze mogelijk niet in het informatiemodel beschreven zijn. Dit beeld is wel gewenst om continuïteit van dienstverlening te kunnen waarborgen.

Tot slot wordt binnen het WOZ-domein veel gebruik gemaakt van modelmatig waarderen. Daarbij bestaan, logischerwijs, verschillen tussen de modellen die door uitvoeringsorganisaties worden gebruikt. Het is echter niet altijd duidelijk welke gegevens bij de modelmatige waardering zijn gebruikt waardoor het voor uitvoerende organisaties vaak lastig is om transparant en duidelijk te communiceren naar belanghebbenden. Deze onduidelijkheid helpt niet in bezwaarprocedures. Daarnaast zijn al deze gegevens, bijbehorende definities en interpretaties moeilijk over te zetten naar een landelijk gestandaardiseerd informatiemodel. Uit gesprekken met uitvoeringsorganisaties blijkt steun voor het onderzoeken van de mogelijkheid tot duidelijker, wettelijke, afbakening van het aantal gegevens dat betrokken wordt in de vaststelling van de WOZ-waarde waardoor meer uniformiteit en transparantie richting belanghebbenden wordt bereikt.

Governance

Tot slot is aandacht besteed aan de rol van de VNG in de governance. Er is een duidelijke behoefte aan invulling van een zelfstandige rol die VNG namens haar leden in te vullen heeft in de governance. Versterking van deze rol is noodzakelijk om de belangen van uitvoeringsorganisaties (gemeenten en samenwerkingsverbanden) ten aanzien van een efficiënte bedrijfsvoering en een daarbij passend informatielandschap goed te kunnen behartigen. Deze belangen zijn namelijk breder dan alleen het WOZ-domein, Om dit te kunnen doen is een structurele invulling van inhoudelijke kennis en kunde over het WOZ-domein binnen de VNG-organisatie gewenst.

Verder is het aan te bevelen dat er een platform wordt opgezet waarin uitvoeringsorganisaties, onder regie van de VNG, hun denkbeelden en de ontwikkelingen in het WOZ- domein kunnen bespreken. Daardoor kunnen gezamenlijke standpunten ten aanzien van voorstellen meegegeven worden ten behoeve van bespreking binnen de Waarderingskamer. Dit platform staat dan naast het overlegplatform in het kader van het genoemde convenant waarin de deelnemers van het convenant, zoals VNG Belastingdienst, CBS en ook softwareleveranciers en dat meer onder regie van de Waarderingskamer staat.

Ten aanzien van de stappen die gezet moeten gaan worden om de transitie richting de doelarchitectuur in te kunnen zetten zal een belangrijke vraag beantwoord moeten worden: Kunnen en willen gemeenten (en samenwerkingsverbanden) collectief vorm geven aan de ontwikkeling van een aantal generieke componenten zoals in de doelarchitectuur beschreven. De te maken technische keuzes zullen, samen met de stakeholders uit het WOZ-domein, moeten worden uitgewerkt en beproefd (Proof of Concepts) om te kunnen komen tot een roadmap. Deze roadmap geeft aan welke volgorde stappen gezet moeten worden voor de transitie van de huidige silo architectuur naar een doelarchitectuur die aansluit bij de moderne denkbeelden van zowel Common Ground als het Federatief Datastelsel.

Daarmee zou het WOZ-domein tot voorbeeld kunnen strekken voor de manier waarop we deze stappen, gezamenlijk, met alle belanghebbenden kunnen zetten.

2. Inleiding

2.1. Introductie WOZ

WOZ staat voor Waardering Onroerende Zaken. De Wet WOZ schrijft voor hoe de WOZ-waarde van onroerend goed in Nederland bepaald moet worden. De uitvoering van deze wet is in handen van gemeenten waarbij er toezicht wordt gehouden op de uitvoering door een onafhankelijke toezichthouder, de Waarderingskamer.

De WOZ-waarde wordt in Nederland gebruikt om de hoogte van enkele belastingen en heffingen door gemeenten te bepalen, zoals de onroerende zaakbelasting, of soms de rioolheffing. Waterschappen gebruiken de WOZ-waarde voor de watersysteemheffing en de Belastingdienst gebruikt de WOZ-waarde voor diverse belastingen zoals inkomstenbelasting en de schenk- en erfbelasting. Bij een huurhuis in het gereguleerde segment bepaalt de WOZ-waarde ook de hoogte van de maximaal redelijke huur. Het kabinet heeft het voornemen om de groep huurwoningen waarvoor dit woningwaarderingssysteem van toepassing is uit te breiden. De hoogte van de WOZ-waarde wordt door gemeenten bepaald door middel van een jaarlijkse taxatie.

Om deze taxatie uit te kunnen voeren en deze waarde ook formeel vast te stellen en bekend te maken aan een belanghebbende hebben gemeenten een grote hoeveelheid informatie nodig, die wordt bijgehouden in een WOZ-administratie. Deze informatie wordt voor een deel ontleend aan een aantal basisregistraties zoals de BRP, BRK, BAG en NHR. Daarnaast verzamelen gemeenten zelf gegevens die nodig zijn om de voor de jaarlijkse waardebepaling benodigde marktanalyse en registratie van objectkenmerken te realiseren.

Een gedeelte van deze WOZ-administratie is in de Wet WOZ aangewezen als een basisregistratie. Deze Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken (Basisregistratie WOZ) bevat de 'vastgestelde waarde' (WOZ-waarde) en de formele status van deze waarde. Met het oog op het gebruik van deze vastgestelde WOZ-waarde bevat de Basisregistratie WOZ ook alle relevante relaties naar in de BAG, BRK, BRP en NHR geregistreerde objecten, respectievelijk (rechts-)personen. Gemeenten leveren deze gegevens uit hun WOZ-administratie (Basisregistratie WOZ) aan de Landelijke Voorziening WOZ (LV WOZ) aan ten behoeve van verdere verspreiding aan de afnemers. Met het oog op de specifieke informatiebehoeften van sommige afnemers van deze LV WOZ, bevat deze voorziening meer gegevens dan uitsluitend de Basisregistratie WOZ. De WOZ-waarde van woningen is openbaar via het WOZ-waardeloket. Ook het WOZ-waardeloket ontleent de WOZ-waarde en de voor de presentatie van deze waarde noodzakelijke gegevens aan de LV WOZ.

2.2. Behoeft e nieuw informatiemodel

Het WOZ-landschap is continue aan veranderingen onderhevig door marktontwikkelingen, wensen van afnemers of nieuwe inzichten. Zo heeft jurisprudentie impact op de gegevens die geregistreerd dienen te worden ten behoeve van de waardering van onroerende zaken en is het nu mogelijk om de WOZ-waardes van alle woningen sinds 2015 in te zien via het WOZ-waardeloket.

In 2019 hebben alle WOZ-partijen, waaronder de VNG, het hernieuwde Convenant Samenwerking WOZ-ICT standaarden ondertekend voor de periode 1 juli 2019 tot en met 30 juni 2023^{1,2}. Daarmee hebben de partijen zich gecommitteerd samen te werken aan belangrijke doorontwikkelingen in de WOZ-keten: de doorontwikkeling naar een Samenhangende Objectenregistratie (SOR) en Common Ground (CG). Daarbij wordt beoogd de WOZ-gegevens en -processen verder te integreren met de overige geo-(basis)registraties, en de visie Common Ground te volgen voor de omgang met gegevens.

Daarmee is het WOZ-domein een van de eerste onderdelen van het gemeentelijk informatielandschap waar met alle deelnemende partijen afspraken zijn gemaakt om te komen tot een moderne inrichting die aansluit bij de uitgangspunten van Common Ground en het Federatief Datastelsel.

Op basis van de afspraken in het convenant en wensen van gebruikers, is in 2021 een wijzigingsvoorstel opgeleverd om de inhoud van de WOZ-administratie te verbeteren. De voorgenomen wijzigingen vallen uiteen in inhoudelijke wijzigingen en wijzigingen in de informatiearchitectuur waarbij de laatste zou moeten leiden tot een informatie-uitwisseling in lijn met de uitgangspunten van Common Ground.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de huidige stand van zaken waren:

1. inhoudelijk op gebied van gegevens (het informatiemodel):

- Gegevens over belanghebbenden worden op een andere wijze gemodelleerd zodat betere uitwisseling van de gegevens mogelijk is, belanghebbenden van WOZ-objecten op een passende manier “aangeschreven” kunnen worden en beter wordt aangesloten bij de registratie van afnemende partijen.
- Typering van WOZ-(deel)objecten wordt geüniformeerd en uitgebreid, waarbij ook gebruik gemaakt gaat worden van zogenaamde enumeratielijsten.
- Er wordt onderscheid gemaakt tussen kenmerken van WOZ-objecten die fysiek gelinkt kunnen worden aan de toekomstige SOR³, en andere kenmerken met relevantie voor de taxatiewaarde.

¹ <https://www.waarderingskamer.nl/voor-gemeenten/gegevensbeheer/convenant-woz-ict-standaarden#convenant-samenwerking-woz-ict-standaarden>

² Dit convenant is inmiddels, in afwachting van de uitkomsten van dit rapport, verlengd tot 30 juni 2024.

³ SOR: Samenhangende Objectenregistratie, zie <https://www.vngrealisatie.nl/onderwerpen/objectenregistratie>

- Verbeterwensen voortkomend uit praktijkervaringen bij uitvoeringsorganisaties bijvoorbeeld op het terrein van het aanduiden van de status van een WOZ-beschikking.

2. Op gebied van architectuur:

- Het inrichten van de informatiehuishouding bij gemeenten en voor gemeenten werkende uitvoeringsorganisaties op basis van de uitgangspunten van common ground, waarbij de primaire vastlegging van gegevens los gemaakt wordt van functionele applicaties en de databases met deze primaire vastlegging van WOZ-gegevens gemuteerd en geraadpleegd worden op basis van standaard koppelvlakken waarbij de basisgegevens met andere basisregistraties synchroon gehouden worden.

2.3. Impactanalyse VNG

In 2022 is door VNG Realisatie in opdracht van VNG een impactanalyse uitgevoerd naar deze voorgenomen wijzigingen in het informatiemodel WOZ en de vertaling naar processen en ICT-systemen.

De conclusie van dit onderzoek ten aanzien van de inhoudelijke wijzigingen in het informatiemodel is dat de kosten voor het doorvoeren circa 128 miljoen EUR zouden bedragen. Daarbij valt op te merken dat deze schatting met veel onzekerheid werd omgeven en dat deze kosteninschatting alleen betrekking heeft op de wijziging van de informatiebehoefte.

Deze kosteninschatting heeft er uiteindelijk voor gezorgd dat het gewijzigde IMWOZ-model niet is vastgesteld.

Naast deze kosteninschatting zijn, onder meer in een advies van de CTO van VNG, ook de volgende kanttekeningen geplaatst bij de gewenste architectuur:

- Er is nog veel onduidelijkheid over de wijze waarop Common Ground in deze keten geïmplementeerd moet worden. Uitwerking van de inrichting en de weg daarnaartoe is noodzakelijk om als gemeenten de komende jaren de juiste (nuttige) stappen te kunnen zetten.
- De complexiteit van de huidige inrichting is zo groot dat, totdat een meer Common Ground conforme architectuur wordt bereikt, elke wijziging voor belastingorganisaties zeer impactvol is. Het is daarom van groot belang om goed na te denken over de volgorde van de te zetten vervolgstappen.

Deze verschillende conclusies hebben geleid tot de start van een onderzoeksproject door VNG. Deze rapportage beschrijft de resultaten van dit project.

2.4. Projectopdracht

Naast de eerdergenoemde kanttekeningen zijn voorafgaand aan de start van het project de volgende suggesties meegegeven:

- Leg de prioriteit bij de functionele aanpassingen van het WOZ-proces en de bijbehorende aanpassingen in het informatiemodel bij voorkeur zodanig, dat aanpassingen niet drastisch ingrijpen op de huidige (software)architectuur.
- Neem niet zonder een goede analyse en afweging het besluit om de stap te maken naar een afgescheiden databank om daarmee invulling te geven aan het gehele bij IMWOZ behorende nieuwe datamodel.
- Maak met de voorgenomen wijzigingen in de architectuur een pas op de plaats, en neem de tijd om een haalbaar technisch pad te kiezen dat daadwerkelijk bijdraagt aan het realiseren van de visie Common Ground en dat aansluit bij de stappen die in andere trajecten zijn en worden gezet.
- Werk waar mogelijk aan een praktijkopstelling om zo zichtbaar te maken hoe de transitie van het WOZ-proces naar een invulling volgens Common Ground vorm kan krijgen en welke standaarden daarvoor dan nodig zijn. Ontwikkelingen als de SOR (samenhangende objectenregistratie) of omgaan met historie en notificaties dienen daarbij ook een plek te krijgen.

Deze kanttekeningen en suggesties hebben geleid tot de volgende opdrachtomschrijving:

- A. Organiseer een gemeenschap van gemeenten, leveranciers en ketenpartners die meedenken en mee ontwerpen aan een informatievoorziening WOZ volgens de visie Common Ground.
- B. Identificeer en beschrijf de te volgen architectuurrichtlijnen.
- C. Identificeer, beschrijf en scheid WOZ-specifieke gegevens van generieke gegevens die ook in andere domeinen voorkomen.
Analyseer en beschrijf op basis van de bovenstaande activiteiten hoe een ideaal gegevenslandschap en de veranderstrategie rond de WOZ er uit zou zien.

De opdracht is gedurende heel 2023 uitgevoerd waarbij het onderzoek zich heeft gericht op drie verschillende aspecten van het domein. Het onderzoek is als volgt uitgevoerd:

- 1. De architectuur: hiermee worden de opbouw en samenhang van de verschillende onderdelen beschreven.**

Om te komen tot onze conclusies en aanbevelingen is de huidige situatie geanalyseerd en is op basis van de uitgangspunten van Common Ground en het Federatief Datastelsel een eerste versie van de doelarchitectuur opgesteld. De daarin gehanteerde uitgangspunten zijn besproken met de individuele softwareleveranciers en stakeholders zoals het Kadaster en de Belastingdienst. Vervolgens zijn hier gedurende een twee daags FieldLab, waarin een groot aantal belanghebbenden aanwezig waren, beelden toegevoegd die geleid hebben tot

tussenconclusies die vervolgens in de Klankbordgroep Berichtenverkeer WOZ (het overlegplatform van het Convenant Samenwerking WOZ-ICT standaarden) zijn gevalideerd.

2. **Het informatiemodel: dit beschrijft de gegevens die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de wet WOZ, en hun onderlinge samenhang.** Hier heeft een eerste analyse plaatsgevonden van het model en de relevante wetgeving. De deelconclusie op gebied van modelmatig waarden is vervolgens besproken met uitvoeringsorganisaties. De deelconclusie over vaststelling van een aantal wijzigingen is getrokken naar aanleiding van gesprekken met uitvoeringsorganisaties, afnemers en de genoemde Klankbordgroep Berichtenverkeer WOZ.
3. **Governance:** Er is een analyse gemaakt van de huidige rolinvulling door VNG ten opzichte van de rolinvulling die noodzakelijk wordt geacht om de domeintransitie te kunnen vormgeven. Deze analyse is aangevuld met beelden die bij medewerkers van VNG zijn opgehaald en naar voren kwamen uit gesprekken met uitvoeringsinstellingen. Uit deze beelden zijn de conclusies getrokken en vervolgens de aanbevelingen gedaan.

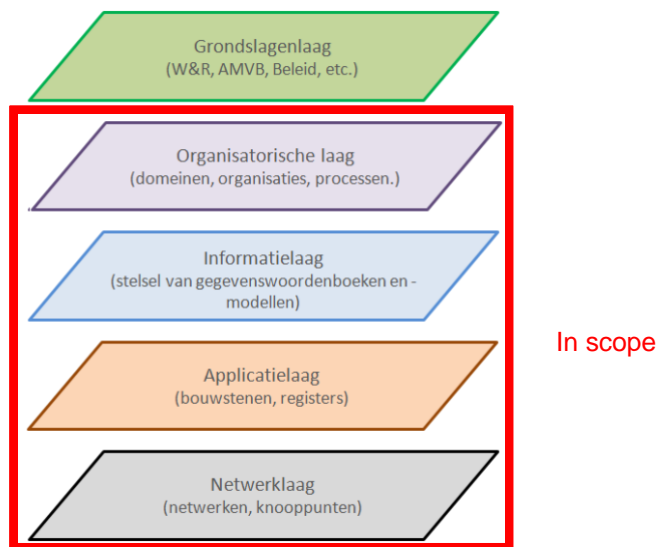
De doelgroepen van de rapportage zijn de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de Wet WOZ of afnemer zijn van de gegevens. Het gaat dan onder meer om de VNG, de Waarderingskamer, gemeenten, samenwerkingsverbanden, afnemers en softwareleveranciers.

3. Architectuur

3.1. Inleiding

Architectuur gaat over het inzichtelijk maken van samenhang, en daarmee ook het overzicht krijgen over consequenties. Omdat inzicht en overzicht tegelijkertijd beperking vereisen in diepgang, volledigheid of reikwijdte maakt de IT-architectuur gebruik van invalshoeken (Bron: Rijksacademie voor Digitalisering en Informatisering Overheid).

Afhankelijk van het gekozen model zijn er een aantal toe te passen invalshoeken die in de verschillende architectuurmethoden grotendeels overeenkomen. Wij hebben gebruik gemaakt van de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) 5-lagenmodel waarin de invalshoeken bedrijfsvoering (op de organisatorische laag), data (op de informatielaag), applicaties (op de applicatielaag) en technologie (op de netwerklaag) worden gebruikt.

Bron: NORA

De grondslagenlaag is niet in scope van deze studie omdat het WOZ-beleid niet ter discussie staat. Ook was het niet mogelijk om een model uit het gemeentelijke GEMMA model te gebruiken omdat deze zich momenteel hoofdzakelijk op de 2 onderste lagen concentreert.

3.2. Situatie

De huidige situatie kenmerkt zich door een grote diversiteit aan bedrijfsprocessen, gegevensopslag, applicaties en technologie. Dit maakt het moeilijk en duur om veranderingen in de keten door te voeren. Deze complexiteit zit ook in de weg indien we de uitgangspunten van de informatiekundige visie Common Ground, waarbij applicaties en data van elkaar gescheiden worden en data bij de bron wordt opgeslagen en opgehaald, willen toepassen.

Op het gebied van de WOZ-gerelateerde **bedrijfsarchitectuur** (meer bepaald processen, rollen, gebeurtenissen, enz.):

- Er is geen uniforme procesbeschrijving beschikbaar binnen het WOZ-domein die geschikt is als basis voor automatisering van deze processen. Wel bestaan er begeleidende documenten:
 1. De Waarderingskamer heeft de (kwaliteits-) eisen waaraan een goede uitvoering van de Wet WOZ moet voldoen vastgelegd in de Waarderingsinstructie.
 2. Daarnaast bestaan er processchema's met de belangrijkste processen voor de uitvoering van de Wet WOZ. De processchema's en hun beschrijving zijn gemaakt met als doel het afbakenen en definiëren van koppelvlakken en niet en behoefte van een functioneel ontwerp voor de bouw van systemen.

Op het gebied van de WOZ-gerelateerde **informatie architectuur**:

- De huidige semantiek van de uitgewisselde informatie is onderhevig aan interpretaties die zorgen voor 'dialecten'. Het gevolg is een suboptimale afstemming tussen de uitwisselingspartijen waardoor het moeilijker dan nodig is voor nieuwe partijen om deel te nemen.
- Wijzigingen in afspraken over het gebruik van gegevensvelden en de uitwisseling hiervan worden onvoldoende duidelijk vastgelegd in de publicaties van het informatiemodel. Hierdoor ontbreekt een duidelijk en eenduidig beeld van de laatste stand van zaken.
- Het gebruik van kopieën van gegevens is een gangbare praktijk omdat dit gemak oplevert voor de uitvoering. Het beheer ervan verloopt volgens de eigen inzichten van de softwareleverancier.
- De gegevens uit de basisregistraties voldoen niet voor het doorlopen van alle processen. In de praktijk wordt veel informatie die nodig is voor de WOZ-taxaties door gemeenten zelf ingewonnen en actueel gehouden. Daarmee bestaat circa 90% van de WOZ-administratie uit gegevens die niet uit basisregistraties komen. Er is sprake van het toevoegen en verrijken van informatie die op dit moment binnen de verschillende gebruikte applicaties (zoals taxatie-applicatie en WOZ-administratie) wordt opgeslagen.

- Naast gegevens gericht op het uitvoeren van de taxaties, zijn ook voor andere WOZ-processen gegevens noodzakelijk. Bijvoorbeeld het correspondentieadres van een belanghebbende zodat de beschikking naar het juiste adres wordt gestuurd, maar deze gegevens zijn geen onderdeel van de basisregistraties BPR of NHR. Een ander voorbeeld zijn belanghebbenden voor zover deze wel onroerend goed bezitten, maar niet geregistreerd staan in de BRP of het Handelsregister. Ook deze gegevens worden apart opgeslagen.

Op het gebied van WOZ-gerelateerde **applicatie architectuur**:

- Het applicatielandschap is zeer gevarieerd, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor de softwareleverancier. De variatie wordt niet zozeer veroorzaakt door het beperkt aantal leveranciers, maar voornamelijk door de verschillen in de lokale implementaties. Dit hangt samen met wensen en eisen van de uitvoeringsorganisatie en kan samenhangen met de specifieke applicaties in aanpalende domeinen waarop aangesloten moet worden. Door één van de softwareleveranciers is aangegeven dat niet één implementatie van hun software bij gebruikers gelijk is. Daaruit kan worden afgeleid dat er geen standaarden voor applicatie architectuur gebruikt worden binnen het WOZ-domein. Enkel voor informatie-uitwisseling wordt de StUF-standaard opgelegd. Hiervoor gelden op dit moment de berichtspecificaties volgens StUF WOZ 3.12 met het onderliggende Gegevenswoordenboek.
- De architectuur van de meeste WOZ-oplossingen is te kenmerken als een 'silo'-architectuur waarbij de informatie verweven is met de applicatie die deze gebruikt.
- Daarbovenop is in een aantal gevallen ook sprake van een samengestelde applicatie waarin zowel de WOZ als Belastingen zijn samengevoegd. In dat geval is ook de informatie voor belastingprocessen en WOZ-processen met elkaar verweven.
- Uit de gesprekken met de softwareleveranciers blijkt dat zij allemaal gebruik maken van een silo architectuur. Slechts één softwareleverancier koppelt de WOZ-informatie momenteel al volledig los van de applicatie en maakt gebruik van een eigen lokaal register. Echter door het gebruik van een door deze leverancier gekozen afwijkend informatiemodel voor gegevensbeheer moet de informatie wel elke keer via een informatie-uitwisselingsmodel omgezet worden van/naar de specificaties van StUF woz 3.12 en het bij die specificaties behorende Gegevenswoordenboek.

Op het gebied van WOZ-gerelateerde **technische architectuur**:

- Zoals te verwachten was uit de vaststellingen rond de WOZ-gerelateerde applicatie architectuur bestaat er momenteel een gevarieerd en overwegend 'silo'-architectuur georiënteerd landschap waarbij de softwareleverancier bepalend is in het formuleren van de geboden oplossingen. De gemeente fungeert hierin als afnemer en niet als opdrachtgever met sterke rollen op gebied van sturing en controle. Daarbij worden specifieke eisen van uitvoeringsorganisaties als maatwerk uitgevoerd, waardoor geen enkele implementatie gelijk is. Dit resulteert in een hoge complexiteit en bijbehorende kosten.

3.3. Analyse

Per definitie is elke oplossingsarchitectuur de concrete invulling van een reeks domein-specifieke vereisten. Waarbij de kaders het liefst door een volwaardige Enterprise Architectuur worden aangegeven. Binnen het huidige WOZ-domein wordt het ontbreken van een Enterprise Architectuur gevoeld waardoor de domein specifieke vereisten als silo oplossingen zijn ingevuld.

Een toekomstgerichte architectuur die flexibel is en aansluit bij de uitgangspunten van zowel Common Ground als het Federatief Datastelsel voldoet onder andere aan de volgende uitgangspunten:

- Applicaties en informatie zijn van elkaar gescheiden
- Gegevens worden aan de bron opgeslagen en ontsloten
- Gegevens worden bij de bron opgehaald

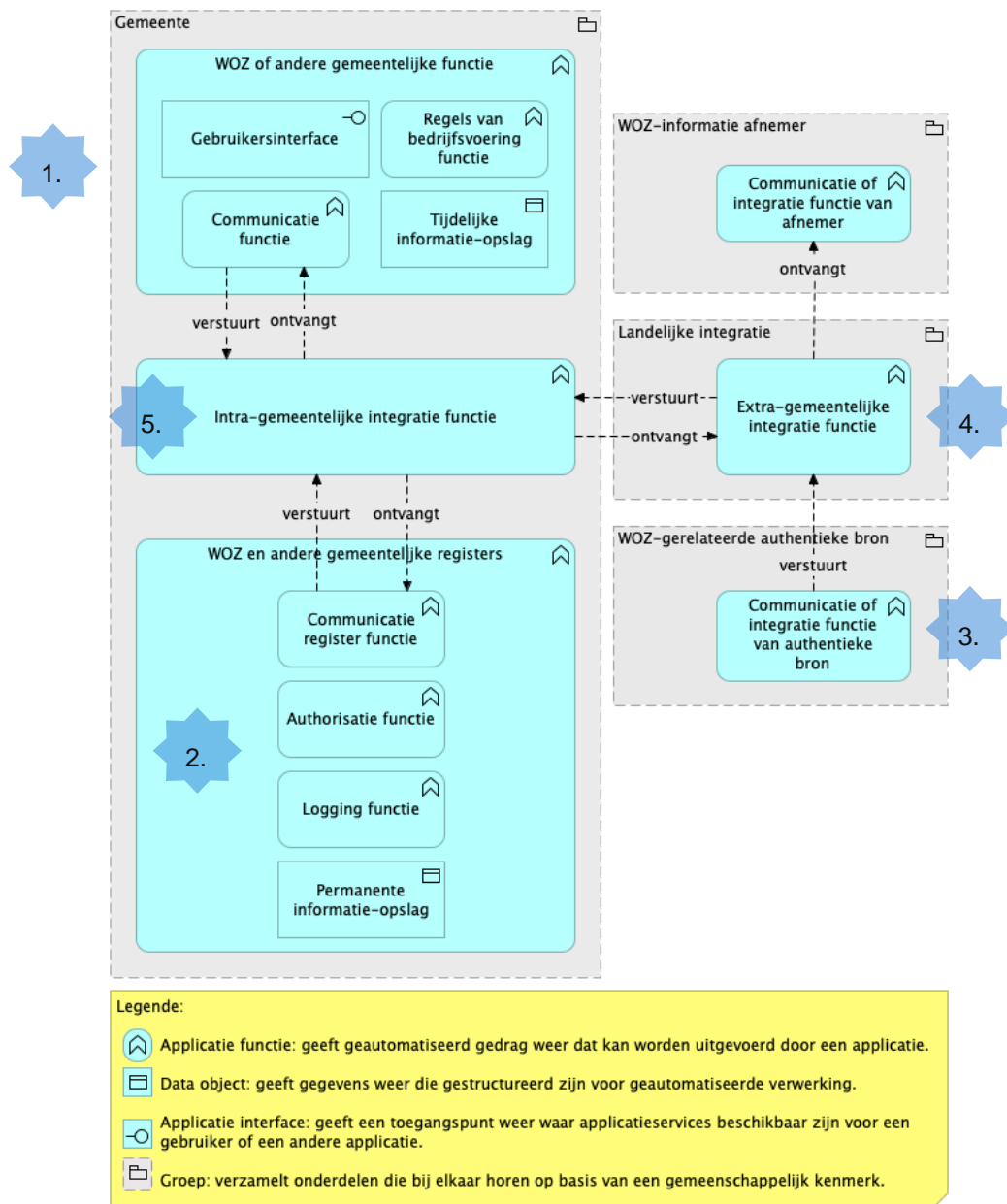
Op basis van deze uitgangspunten hebben gesprekken plaatsgevonden met een brede vertegenwoordiging van stakeholders tijdens een FieldLab⁴ op 21 en 22 november 2023.

Uit deze gesprekken is gebleken dat:

- Het creëren van zelfstandige registers noodzakelijk is om de gegevens die nu nog binnen applicaties worden vastgelegd te kunnen opslaan.
- Applicaties in een aantal gevallen gecombineerd zijn (bijvoorbeeld een gecombineerde WOZ en Belastingapplicatie). Daardoor zullen ook voor gegevens buiten het directe WOZ-domein al common ground conforme registers gecreëerd moeten worden zodat WOZ-applicaties conform Common Ground kunnen werken en een toekomstvaste oplossing gerealiseerd kan worden.
- De bronregisters uniform (gestandaardiseerd) dienen te zijn.
- Integratiecomplexiteit moet geminimaliseerd worden.

⁴ Tijdens de Stelseldag Federatief Datastelsel heeft er een Common Ground Fieldlab plaatsgevonden waar een groot aantal organisaties, binnen en buiten het WOZ-domein heeft deelgenomen aan het uitwerken van een aantal vraagstukken rondom de WOZ keten.

Deze gecombineerde uitgangspunten hebben geleid tot een doelarchitectuur die hierna conceptueel voorgesteld wordt en in Bijlage 1 in meer gedetailleerde, logische vorm wordt weergegeven:

Uitleg:

1.

Vanuit het applicatie standpunt gezien, wordt er binnen een gemeente een onderscheid gemaakt tussen de gemeentelijke functies en de register functies, waarbij beiden met elkaar in verbinding staan door middel van een zelfstandige integratie functie.

2.

De architectuur van elk register is gebaseerd op een referentie architectuur waarbij de inhoud bestaat uit authentieke- en dus broninformatie.

3. WOZ-gerelateerde authentieke bronnen zijn buiten-gemeentelijke authentieke bronnen zoals andere gemeenten, het Kadaster, de BRK, de NHR, het RVO, enz.

Om de integratiecomplexiteit te verminderen wordt er voorzien in 2 integratiefuncties:

4. • Extra-gemeentelijk (dus: landelijk), deze zorgt ervoor dat de integratie met registers buiten de gemeente zelf gegarandeerd wordt. Deze functie zorgt tevens voor integratie van informatie richting afnemers: conform de visie van de VNG op het Federatief Datastelsel zijn er naast authentieke gegevens ook informatieproducten die combinaties van authentieke en niet-authentieke informatie bevatten waarvan men weet dat deze bijvoorbeeld veelvuldig gebruikt worden en daarom snel leverbaar moeten zijn. Het zijn combinaties waarvan gegarandeerd kan worden dat ze van even hoge kwaliteit zijn (qua betrouwbaarheid, actualiteit etc.) als basisregistraties en welke gegevens dan ook in het proces gebruikt kunnen worden.

Nb. Een dergelijk construct betekent dat de noodzaak voor een Landelijke Voorziening als samengestelde kopie van de verschillende gemeentelijke basisregistraties WOZ komt te vervallen.

5. • Intra-gemeentelijk, deze zorgt ervoor dat geïntegreerd kan worden met andere bronnen van informatie die op gemeentelijk niveau beheerd worden. In de uiteindelijke architectuur zijn dit andere gemeentelijke registers, maar in eerste instantie zijn dit waarschijnlijk bestaande voorzieningen zoals die van de BAG en de BRP.

Voor samenwerkingsverbanden onderscheiden we 2 varianten en daarmee ook 2 integratie varianten voor wat betreft het WOZ-beheer:

- De samenwerkingsverbanden die de WOZ-informatie en applicatie gemeenschappelijk hebben zullen zich gedragen als 1 virtuele gemeente.
- De samenwerkingsverbanden die niet technisch dezelfde systemen en informatieopslag gebruiken zullen het WOZ-beheer via de extra-gemeentelijke integratie doen alsof het aparte gemeenten betreffen.

Nb. Er worden specifieke eisen gesteld aan registers ten aanzien van functionele uniformiteit van registers en op de functionaliteit van het muteren en ontsluiten van deze registers. Hierdoor hebben medewerkers van softwareleveranciers tijdens het FieldLab aangegeven dat zij geen meerwaarde zien in het investeren in de realisatie van deze registers omdat hierin geen concurrentievoordeel mogelijk is. Zij richten hun inspanningen liever op de gebruikerskant van de software, de functionele applicaties, daar waar zij onderscheidend kunnen zijn. Dit standpunt zal vanuit de softwareleveranciers nog formeel bevestigd moeten worden. Dit standpunt zou als consequentie hebben dat de realisatie en beheer van de software van deze registers onder centrale gemeentelijke regie zal moeten worden uitgevoerd.

3.4. Conclusies

- A. Het huidige silogerichte applicatielandschap is het gevolg van onvoldoende richtinggevende (enterprise) architectuur en sturing daarop vanuit gemeenten.
- B. Om te komen tot een architectuur die voldoet aan de geschetste uitgangspunten van Common Ground en het Federatief datastelsel is er behoefte aan uniform vormgegeven registers die de gegevens die zich nu nog binnen de applicaties bevinden kunnen opslaan en ontsluiten.
- C. De onder B genoemde nieuw vorm te geven registers hebben ook raakvlakken met, en zullen dus ook gebruikt moeten kunnen worden door, andere processen binnen gemeenten zoals bijvoorbeeld de belastingprocessen omdat applicaties vaak gecombineerd zijn.
- D. Om de integratie (samenvoeging) van de verschillende gegevens uit de verschillende registers hanteerbaar te houden en ook het beheer van koppelingen tussen al deze systemen te realiseren is er behoefte aan een uniform vormgegeven integratielaag.
- E. De doelarchitectuur zoals eerder weergegeven, die invulling geeft aan voornoemde uitgangspunten en gebruik maakt van de randvoorwaarden die benoemd zijn in punt B en C, kan op een breed draagvlak rekenen.
- F. Onder voorbehoud van formele bevestiging van het standpunt van de verschillende softwareleveranciers dat zij niet zelfstandig zullen investeren in de realisatie van de software voor de functionaliteit van aparte uniform werkende registers zal de ontwikkeling van registers en de integratielaag onder centrale gemeentelijke aansturing plaats moeten vinden.
- G. Er is nog besluitvorming noodzakelijk of dit betekent dat de alleen de specificaties centraal worden opgesteld en vervolgens aan de markt ter beschikking worden gesteld of dat ook de (opdracht tot) bouw van de software centraal wordt gegeven, respectievelijk wordt uitgevoerd.

3.5. Aanbevelingen

- A. Het is van belang om op korte termijn, samen met de stakeholders in het WOZ-domein, de technische specificaties van zowel de registers als de integratielaag op te stellen. Daarbij is van belang rekening te houden met het feit dat uiteindelijk deze specificaties ook van toepassing zullen zijn op registers in andere toepassingsdomeinen. Bij het uitwerken van deze specificaties is het belangrijk duidelijk te krijgen hoe we een aantal bestaande problemen, zoals het omgaan met historie en het waarborgen van consistente gegevens wanneer vanuit diverse applicaties en toepassingen gemuteerd kan worden, duurzaam kunnen oplossen. Op deze manier kunnen de kosten van de transitie beter worden ingeschat en kan ook bepaald worden hoe het meest logische transitiepad van de huidige situatie naar de gewenste situatie zal verlopen.

Daarom is het aan te bevelen om met de betrokken partijen, in een testsetting, de software te bouwen voor het realiseren voor een volwaardig functioneel register dat voldoet aan alle gestelde eisen. Een dergelijke testsetting en duidelijkheid omtrent de technische keuzes zal ook het vertrouwen van softwareleveranciers vergroten om de noodzakelijk investeringen te gaan doen in de wijzigingen van hun eigen functionele applicaties.

- B. Aandacht voor Business Architectuur: Breng de processen in het WOZ-domein, en de daarvoor noodzakelijke gegevens, in kaart voor zover deze niet opgenomen zijn in het informatiemodel WOZ. Hierdoor wordt duidelijk welke gegevens een plaats moeten gaan krijgen in diverse gemeentelijke registers en ontstaat een beeld van het nieuwe gegevenslandschap. Dit beeld is gewenst om een realistische roadmap te kunnen opstellen voor de transitie richting de doelarchitectuur.

De volgende aanbevelingen hebben geen directe relatie met het WOZ-domein, maar zien wij wel als randvoorwaardelijk om de architectuur van het WOZ-domein duurzaam aan te laten sluiten bij een bredere gemeentelijke architectuur en ook aan te laten sluiten bij Europese standaarden.

- C. Opstellen van een gemeente-brede Enterprise Architectuur, ter completering van de huidige GEMMA referentie architectuur. Juist doordat het niet alleen om het WOZ-domein gaat maar om overheidsbrede ontwikkelingen zoals Common Ground en het Federatief Datastelsel is het belangrijk dat het nieuwe applicatielandschap past binnen het totale gemeentelijke applicatielandschap. Om dit te garanderen is een uitbreiding en completering van GEMMA dringend gewenst.
- D. Betrekken van Europese standaarden, oplossingen en tools voor interoperabiliteit bij het opzetten van een referentie architectuur voor registers en hun interoperabiliteit.

De Europese Unie heeft, voor de realisatie van haar visie, in belangrijke mate te maken met uitdagingen rond informatie-uitwisseling en heeft ervoor gekozen om dit gestandaardiseerd

aan te pakken. Dit leidde tot verschillende projecten welke resulteerden in een reeks aan producten en diensten die ook voor de gemeentelijke informatie-uitwisseling bruikbaar zijn.

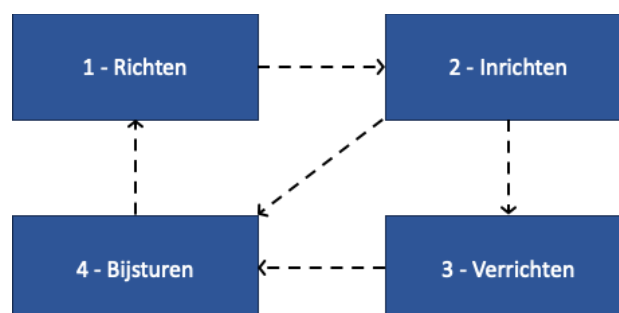
Deze zaken staan onder beheer van het NIFO (National Interoperability Framework Observatory) en omvatten onder andere de volgende zaken:

- Het **EIF** (European Interoperability Framework) is een raamwerk gefocust op het helpen bij het opzetten van 'interoperable' digitale publieke dienstverlening;
- Het **EIRA** (European Interoperability Reference Architecture) is een referentie architectuur die de principes van het EIF omzet in een bruikbaarere vorm;
- **Mosaico** is een tool die tot doel heeft de medewerkers van openbare besturen te helpen bij het ontwerpen en ontwikkelen van digitale openbare diensten en dit over de landsgrenzen heen;
- De **Data Spaces** zijn gemeenschappelijke Europese dataruimtes die relevante data-infrastructuren en bestuurskaders samenbrengen om het bundelen en delen van data te vergemakkelijken. Ze kunnen ons voorzien in kennis rond de volgende zaken:
 - data referentie architectuur,
 - bouwstenen,
 - semantische interoperabiliteit,
 - Application Programming Interfaces (APIs),
 - Europese blockchain diensten infrastructuur,
 - 'big data' test infrastructuur,
 - advies op het gebied van data-analyse

Bron: European Commission-Join Up, interoperable Europe

- E. Indien VNG besluit om de rol op te pakken om een transformatietraject tot en met de uitvoering gecontroleerd te laten verlopen, verdient het aanbeveling om te investeren in de implementatie van een 'S2E' of 'Strategy-to-Execution'-methodologie zodat we ook de operationalisatie van de strategie kunnen begeleiden.

De basis van een S2E-methodologie zou een cyclisch proces moeten zijn die 4 aparte, doch verbonden aandachtspunten omvat:

- a. Focus op het **richten**:
Richten is verantwoordelijk voor de oplevering van een duidelijk gedefinieerde en voldoende uitgewerkte strategie.
- b. Focus op het **inrichten**:
Inrichten is verantwoordelijk voor het bepalen en voorzien van alles wat nodig is om de bedrijfsvoering te kunnen garanderen volgens de eerder uitgewerkte details van de gewenste strategie.
In het geval dat dit niet zou kunnen omwille van een onvoldoende uitgewerkte strategie, dan kan via 4 - Bijsturen een nieuwe cyclus begonnen worden.
- c. Focus op het **verrichten**:
Verrichten is verantwoordelijk voor het implementeren van oplossingen en het beheren van het gebruik ervan.
- d. Focus op het **bijwerken**:
Bijwerken is verantwoordelijk voor het beheren van de reacties van belanghebbenden en de verwerking van de 'lessons learned', met erop volgend de start van een nieuwe cyclus ter verbetering van het reeds geleverde werk.

4. Informatiemodel

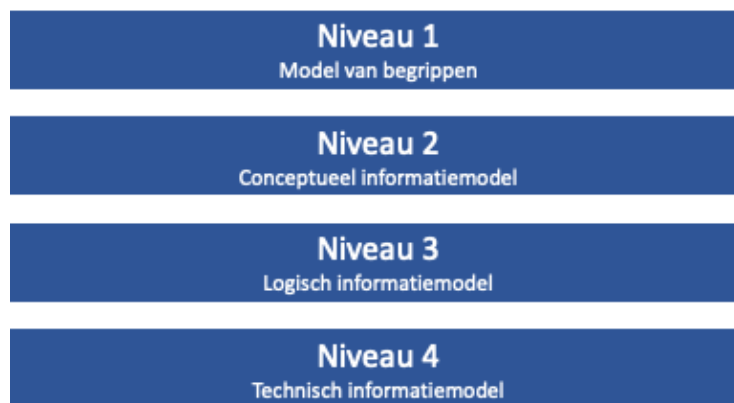
4.1. Inleiding

“Een informatiemodel beschrijft de structuur, semantiek en de eigenschappen van informatie over dingen in de werkelijkheid. De beschrijving van de informatie heeft de vorm van een model dat een gestructureerde weergave is van die werkelijkheid. Een dergelijk model is noodzakelijk om deze informatie te kunnen beheren en gebruiken (door mensen en machines) bij het communiceren over deze werkelijkheid, in registraties of anderszins, zoals het specificeren van de tussen registraties uit te wisselen gegevens of van de te bevragen informatie uit een registratie.”

Bron: Geonovum

VNG heeft, samen met Geonovum en het Kadaster aan de wieg gestaan van het Metamodel Informatie Modelling (MIM). Deze standaard hebben wij gebruikt om de huidige situatie rondom het informatiemodel WOZ te analyseren, conclusies daarover te trekken en aanbevelingen te formuleren.

Het MIM kent vier niveaus van informatiemodelling.

1. Model van begrippen

Dit niveau beschrijft de werkelijkheid binnen het beschouwde domein door middel van de beschrijving van de daarin gehanteerde begrippen en hun relaties tot elkaar. Een begrip wordt ook wel een *concept* genoemd, iets waar mensen aan denken en over praten.

Het doel is dat actoren binnen een domein elkaar begrijpen en dezelfde taal spreken. Een model van begrippen wordt opgesteld voor gebruik door mensen, met name 'de business'.

2. Conceptueel informatiemodel

Een conceptueel informatiemodel beschrijft de modellering van de werkelijkheid binnen het beschouwde domein door middel van de beschrijving van welke informatie (data met betekenis en structuur) een rol speelt. Een conceptueel informatiemodel is hierbij onafhankelijk van het ontwerp van en de implementatie in systemen. Het geeft een zo getrouw mogelijke beschrijving van die werkelijkheid en is in natuurlijke taal geformuleerd.

Een conceptueel informatiemodel wordt opgesteld voor gebruik door mensen, zodat 'de business' en de ICT-specialisten elkaar (gaan) begrijpen voor wat betreft de informatie die in het domein wordt geregistreerd en/of kan worden uitgewisseld.

3. Logisch informatiemodel

Dit type model beschrijft hoe de, in het conceptuele informatiemodel onderscheiden, concepten gebruikt worden bij de interactie tussen systemen en hun gebruikers en tussen systemen onderling. Anders gezegd, een model van de representatie van informatie over de werkelijkheid in digitale registraties en in de uitwisseling daartussen. Het gaat hierbij, in tegenstelling tot een conceptueel model, dus veel meer om het 'hoe'.

Het logisch model wordt opgesteld voor ICT-interoperabiliteit, voor gebruik door met name de ontwerpers, ontwikkelaars en beheerders van ICT-voorzieningen.

4. Fysiek of technisch datamodel

Dit type model specificeert de structuur en eigenschappen van de technologie waarin de informatie wordt vastgelegd of uitgewisseld. Dit is sterk afhankelijk van de gebruikte opslagtechnologie zoals een specifieke database of de servicetechnologie zoals [\[xml\]](#), [\[gml\]](#), [\[SOAP\]](#), REST, [\[GeoJSON\]](#), [\[Linked-Data\]](#) e.d.

Deze specificaties worden opgesteld voor interpretatie door 'machines', te gebruiken door softwareontwikkelaars.

4.2. Situatie

Onduidelijkheid in het informatiemodel:

Binnen het WOZ-domein wordt met een informatiemodel gewerkt. Primair doel van het gebruik van een informatiemodel is uniformiteit en duidelijkheid ten aanzien van;

- De gegevens die mogelijk verzameld en verwerkt worden binnen het domein
- De gegevensuitwisseling tussen de verschillende actoren in het WOZ-domein.

Alhoewel het primaire doel het verschaffen van helderheid en duidelijkheid is, blijkt dat zowel het bestaande Informatiemodel WOZ (vanaf heden IMWOZ 3.12⁵) en het voor besluitvorming aangehouden Informatiemodel WOZ (vanaf heden IMWOZ) hier niet helemaal in te slagen.

Het nieuwe informatiemodel, dat langs de richtlijnen van het MIM is opgesteld, is in weergave een forse verbetering ten opzichte van het bestaande IMWOZ 3.12. Het is echter nog onvoldoende geschikt voor gebruik door de medewerkers van uitvoeringsorganisaties. Er is namelijk gekozen om het informatiemodel vorm te geven op het niveau van het logisch informatiemodel. Dit model is geschikt voor ICT interoperabiliteit en is niet geschikt om het gesprek op het niveau van de uitvoeringsorganisaties te voeren.

Bij het onderzoek naar de effecten van het nieuwe IMWOZ-model is geconstateerd dat er spraakverwarring bestaat. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat de beelden van de diverse stakeholders over het informatiemodel binnen het domein niet op één lijn liggen. Hierdoor kan het gebeuren dat er misverstanden ontstaan die vervolgens (verregaande) impact kunnen hebben. Iets wat bijvoorbeeld bij de uitgevoerde impactanalyse van de VNG ook is gebleken.

Onduidelijkheid in de status van de voorstellen in IMWOZ

De bestuurlijke vaststelling van IMWOZ is uitgesteld in afwachting van dit onderzoek. Daardoor zijn ook een aantal voorgenomen aanpassingen uitgesteld die acute problemen, bij met name de afnemers, zouden oplossen als ook andere wijzigingen die de uitvoering kunnen helpen bij hun taken. Bij het besluit om IMWOZ niet vast te stellen is wel aangegeven dat partijen door konden gaan met implementatie van enkele onomstreden wijzigingen. Toch blijkt in de praktijk onduidelijkheid te bestaan over de status van IMWOZ: er zijn partijen die menen dat deze volledig is vastgesteld, anderen die menen dat deze in het geheel niet is vastgesteld en weer anderen dat alleen een paar onderdelen zijn vastgesteld.

⁵ IMWOZ 3.12 is niet de juiste verwijzing omdat het niet 1 informatiemodel betreft maar bestaat uit de Catalogus Basisregistratie WOZ, Catalogus WOZ Gegevens voor afnemers en het Gegevenswoordenboek StUF WOZ 3.12. Om het verschil tussen oud en het nieuwe informatiemodel te duiden spreken we in dit document over IMWOZ 3.12 (OUD) en IMWOZ (NIEUW).

Breder gebruik van gegevens en werken richting een Federatief Datastelsel

Er is een al langer bestaande wens om gegevens die binnen de WOZ worden gebruikt of gegenereerd, breder toe te passen. Dit is in ieder geval het geval met gegevens die door een deel van de gemeenten en samenwerkingsverbanden wordt geleverd aan het Kadaster in het kader van WOZ+ (voorheen DataLand). Helaas bestaat hier geen landelijke dekking (meer) voor omdat sommige gemeenten en samenwerkingsverbanden van mening zijn dat deze gegevens wettelijk gezien niet geleverd mogen worden. Maar ook zouden sommige gegevens over WOZ-objecten die nu ook al worden gedeeld met andere overheden voor belastingheffing, gemeenten behulpzaam kunnen zijn bij andere opgaven waarvoor zij staan, zoals de verduurzamingsopgave.

Moeite met de uitleg van de gebruikte gegevens

Uitvoeringsorganisaties kunnen in de praktijk niet altijd duidelijk uitleggen welke gegevens gebruikt zijn bij de totstandkoming van de WOZ-waarde. Daarbij staat het belanghebbenden vrij om te betogen dat zij een bepaald gegeven van invloed vinden op de waarde van het object en dat dit meegenomen had moeten worden in de waardebepaling van een object. Ook als een dergelijke invloed niet uit marktgegevens blijkt.

4.3. Analyse

Informatiemodellering in het WOZ-domein; niet geheel volgens MIM

Kijken we naar het informatiemodel WOZ dan zien wij dat er een informatiemodel is opgesteld waarvan niet (direct) duidelijk is wat de scope/insteek of positie hiervan is.

Het informatiemodel beschrijft de informatiebehoefte voor het gehele WOZ proces en neemt hiermee ook gegevens mee die behoren bij, bijvoorbeeld, het gemeentelijke belastingdomein.

Daarbij worden verschillende niveaus van het Metamodel voor Informatie Modelling (MIM) gecombineert, buiten het technische niveau dat apart in StUF 3.20 is weergegeven. Deze manier van opstellen van een informatiemodel lijkt in eerste aanleg een goed idee, want er is maar 1 model, maar bemoeilijkt de afstemming met de juiste stakeholders. Idealiter wil je gesprekken over het gebruik van definities voeren met eindgebruikers (functionele zijde), en gesprekken over de techniek (het hoe) met technische specialisten.

De nadelige effecten van deze keuze zijn zichtbaar binnen het WOZ-domein. Het ontwerp van IMWOZ met het bijbehorende technische model heeft lange tijd in beslag genomen waarbij de focus hoofdzakelijk heeft gelegen op het technische niveau en niet zo zeer op het gegevensniveau (conceptueel gegevensmodel) en de positionering binnen de (gemeentelijke) informatiehuishouding. Door deze focus op het logische en technische vlak werd het concept informatiemodel voornamelijk besproken binnen de Klankbordgroep Berichtenverkeer WOZ (van de Waarderingskamer) en onttrok het proces van het nieuwe ontwerp zich aan de aandacht van de uitvoeringsorganisaties. Pas kort voor de beoogde vaststelling werd, door de uitvoeringsorganisaties, geconstateerd dat bepaalde

voorgenomen wijzigingen op het gegevensvlak een grote impact zouden gaan hebben op de uitvoeringsorganisaties met als gevolg dat de bestuurlijke vaststelling van het IMWOZ tot nader order is uitgesteld.

Onduidelijkheid in de status van de voorstellen

Zoals reeds aangegeven in de vorige paragraaf is de bestuurlijke vaststelling van het nieuwe IMWOZ uitgesteld in afwachting van dit onderzoek. Aangezien het IMWOZ samenhangt met een aantal technische wijzigingen in StUF WOZ 3.20 voorstond en deze, in het licht van de beoogde nieuwe doelarchitectuur, anders ingericht zullen gaan worden is vaststelling van IMWOZ niet realistisch. Maar er zijn wel een aantal beoogde aanpassingen waarvan implementatie op korte termijn nog steeds wenselijk is:

I) Aanpassen gegevensregistratie/-uitwisseling subjecten

Op dit moment zijn er 3 verschillende varianten binnen het subjectbeheer, te weten:

- Natuurlijke personen
- Niet-Natuurlijke personen
- Vestigingen

Deze verschillende varianten leiden bij de afnemers en dan met name bij de Belastingdienst tot problemen. Deze problemen liggen vooral in het feit dat er door de uitvoeringsorganisaties verschillend wordt omgegaan met de varianten niet-natuurlijke personen en vestigingen. Beide varianten betreffen subjecten die eigenaar en/of gebruiker zijn van een WOZ-object en in deze hoedanigheid een WOZ-beschikking ontvangen. Om de diversiteit in registratie en daarmee de problemen bij de afnemers op te lossen is in het nieuwe ImWOZ 3.20 het voorstel gedaan om het aantal stromingen binnen het subjectenbeheer terug te brengen naar 2, te weten:

- Natuurlijke personen
- Niet-Natuurlijke personen

Met dit voorstel worden alle rechtspersonen via één stroom aangeleverd aan de Landelijke Voorziening WOZ en daarmee ook aan de afnemers.

II) Invoeren "Communiqueert Via"-optie (voor binnengemeentelijk gebruik)

Er zijn tal van belanghebbenden die meerdere WOZ-objecten in eigendom en/of gebruik hebben. Niet zelden willen zij de beschikkingen om hen moverende redenen gesplitst ontvangen, bijvoorbeeld in verband met de scheiding privé/zakelijk. In de huidige systematiek kunnen uitvoeringsorganisaties aan dit soort verzoeken niet tegemoetkomen omdat er binnen het informatiemodel WOZ geen mogelijkheid

voor gecreëerd is. Dit wordt door de uitvoeringsorganisaties als groot probleem ervaren omdat zij daardoor niet de gewenste dienstverlening kunnen bieden aan hun burgers en ondernemers.

Om deze mogelijkheid en service wel te kunnen bieden is in het nieuwe IMWOZ de optie “Communiceert Via” gecreëerd. Met deze optie kunnen de uitvoeringsorganisaties er enerzijds voor zorgen dat de beschikkingen juridisch correct worden opgelegd en anderzijds tegemoetkomen aan de wensen van hun burgers en ondernemers om de ontvangst van beschikking te scheiden.

III) Uitbreiden beschikkingscoderingen

De status van een beschikking wordt aangeduid met een code. Deze set aan coderingen is de afgelopen jaren door uitvoeringsorganisaties te smal bevonden. Dit houdt concreet in dat niet alle statussen eenduidig gefilterd kunnen worden op basis van de bestaande set. Hierdoor loopt de communicatie met stakeholders soms moeizaam, omdat uitvoeringsorganisaties andere en gedetailleerdere cijfers doorgeven aan hun stakeholders ten opzichte van de informatie die de stakeholders zelf kunnen genereren uit de LV WOZ. Om dit inzicht wel te kunnen geven is de set met beschikkingscoderingen uitgebreid met 12 nieuwe coderingen in het nieuwe IMWOZ.

IV) Wijk-/buurtgegevens

Sinds het begin van de gestandaardiseerde gegevensuitwisseling binnen het WOZ-domein hebben de gegevens wijkcode en buurtcode onderdeel uitgemaakt van de gegevensset. Met de komst van het huidige IMWOZ 3.12 zijn deze gegevensvelden om onverklaarbare redenen komen te vervallen. In IMWOZ is deze omissie hersteld en zijn de gegevens weer toegevoegd. Reden hiervoor is het feit dat landelijk nog steeds een groot aantal uitvoeringsorganisaties in de dagelijkse praktijk, bijvoorbeeld in het waarderingmodel, werkt met deze gegevens. Daarnaast worden deze gegevens gehanteerd op het actuele modeltaxatieverslag, dat onderdeel uitmaakt van de “Uitvoeringsregeling instructie waardebeoordeling Wet waardering onroerende zaken” alsook het nieuwe model taxatieverslag dat op dit moment wordt ontwikkeld. Daarom is het logisch om deze gegevens weer toe te voegen.

Nb. Alle overige inhoudelijke aanpassingen die in IMWOZ zijn beschreven worden vooralsnog niet doorgevoerd. Enerzijds om te voorkomen dat er een stapeling van wijzigingen ontstaat die nog doorgevoerd moeten worden. Anderzijds zijn deze aanpassingen voor de uitvoeringsorganisaties momenteel niet noodzakelijk voor het WOZ-proces en betreft het geen gegevens die aan de afnemers door geleverd zouden gaan worden. Daarmee is de toegevoegde waarde van deze wijzigingen niet duidelijk. Dit laat overigens onverlet dat deze inhoudelijke aanpassingen mogelijk wel van toegevoegde waarde zouden kunnen zijn voor andere domeinen binnen de overheid. In dit geval is het mede gezien de mogelijke doelbinding aan te bevelen deze gegevens bij een andere bronhouder te beleggen.

Breder gebruik van gegevens en werken richting een Federatief Datastelsel

Het huidige IMWOZ 3.12 alsook het nieuw ontwikkelde IMWOZ bevat hoofdzakelijk gegevens die onder de primaire verantwoordelijkheid vallen van het WOZ-domein. In het kader van beheersbaarheid enerzijds en landelijke ontwikkelingen zoals het Federatief Datastelsel en Common Ground anderzijds, waarbij opslag bij de bron met bevragingmogelijkheid als belangrijk uitgangspunt geldt, is het aan te bevelen om het Informatiemodel WOZ (ImWOZ) alvast hierop voor te bereiden.

Daadwerkelijke wijziging in het bronhouderschap, zoals bijvoorbeeld overheveling van gegevens naar een uit te breiden BAG, is hierbij vooralsnog niet aan de orde. De voorbereiding vindt administratief plaats door duidelijk te benoemen welke gegevens:

- WOZ specifiek zijn
- Specifiek gebruikt worden buiten het WOZ-domein
- Breder gebruikt kunnen worden met bronhouderschap binnen het WOZ-domein
- Breder gebruikt kunnen worden met bronhouderschap buiten het WOZ-domein
- Mogelijk overbodig zijn en/of sporadisch gebruikt worden

Op basis van deze verdeling is er binnen het project een eerste eigen analyse gemaakt met een voorstel voor bovenstaande onderverdeling, In een volgende fase willen wij deze onderverdeling toetsen met stakeholders binnen het WOZ-domein. Daarbij zal ook de scope van het informatiemodel bepaald moeten worden. Wil het IMWOZ de gehele informatiebehoefte van het WOZ proces in kaart brengen of worden alleen de gegevens die in het WOZ proces worden vastgelegd beschreven en wordt verder volstaan met een verwijzing naar het gegeven en de bronlocatie waar dit gegeven wordt opgehaald.

In onderstaand overzicht zijn naast de aantallen gegevensvelden ook een aantal voorbeelden gegeven van enkele gegevens dat het volgens de eerste analyse betreft:

WOZ specifiek	38 gegevens/attributen
Bijvoorbeeld: Status Beschikking, code waterschap.	
Specifiek gebruik buiten WOZ-domein	10 gegevens/attributen
Bijvoorbeeld: Reden verschil OZB-WOZ, Heffingsmaatstaf OZB	
Breder gebruik, bronhouderschap binnen WOZ-domein	159 gegevens/attributen
Bijvoorbeeld: Waardepeildatum, bepaalde waarde WOZ-deelobject, renovatiejaar	
Breder gebruik, bronhouderschap buiten WOZ-domein	153 gegevens/attributen
Bijvoorbeeld: Correspondentieadres WOZ, bedrag aanslag, heffingstijdvak, oppervlakte	

Mogelijk overbodig zijn en/of sporadisch gebruikt worden.	64 gegevens/attributen
<p>Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none">• Straatnaam (ingekorte openbare ruimtenaam o.b.v. NEN5825). <p>Dit gegeven kan op basis van de NEN-norm ook geautomatiseerd bepaald worden zonder dat dit apart vastgelegd dient te worden.</p> <ul style="list-style-type: none">• Lengte, breedte en hoogte <p>Deze gegevens worden reeds sporadisch geregistreerd. Daar komt bij dat de meeste (deel)objecten complexer zijn dan een simpele kubus waardoor de bruikbaarheid van dit gegeven bij de waardering onduidelijk is.</p>	

Naast het attribuut-niveau zijn er nog 6 andere niveaus binnen het informatiemodel welke ook gegevensvelden bevatten, te weten:

- Relaties, bijvoorbeeld de relatie tussen het WOZ-object en kadastrale informatie
- Attributen binnen relatieklassen, bijvoorbeeld toegekende oppervlakte en meegetaxeerde oppervlakte per kadastraal perceel
- Keuzes, bijvoorbeeld binnenlands of buitenlands adres
- Keuze-elementen, bijvoorbeeld adresgegevens
- Data-elementen, bijvoorbeeld kadastrale gegevens als kadastrale gemeente en perceelsnummer
- Gevensgroepen, bijvoorbeeld de driedeling bij taxaties van incurante taxaties.

Deze niveaus zijn niet meegenomen in bovengenoemd overzicht aangezien deze afgeleid worden of een nadere invulling zijn van de attributen.

Modelmatig waarderen

Modelmatig waarderen is binnen het WOZ-domein gemeengoed en wordt veelvuldig ingezet.

Tegelijkertijd is het ook een container-begrip en verstaat iedereen er iets anders onder. Hier ligt dan ook direct de kern van de spanning tussen modelmatig waarderen enerzijds en een gestandaardiseerd informatiemodel anderzijds. Op het eerste oog lijkt er niet zoveel aan de hand en zou men verwachten dat beide zeer goed samengaan, de praktijk is toch weerbarstiger.

Om deze tegenstelling te kunnen begrijpen is het belangrijk om niet alleen de definitie van modelmatig waarderen helder te hebben, maar ook te begrijpen hoe binnen het WOZ-domein modelmatig waarderen wordt ingezet.

Modelmatig waarderen kent de volgende definitie:

“Bepalen van waarden van onroerende zaken volgens de vergelijkingsmethode waarbij systematisch gegevens met elkaar worden vergeleken om zodoende een correcte waarde voor een object te bepalen.”

Het in het oog springende woord in deze definitie is “systematisch” oftewel stelselmatig, ordelijk of samenhangend. Met andere woorden: modelmatig waarderen is niets anders dan het bepalen van de waarde van objecten op een gestructureerde manier aan de hand van verschillen tussen objecten. Het is een wijdverbreid misverstand dat modelmatig waarderen altijd gebaseerd zou moeten zijn op statistische methoden. Dit is niet noodzakelijk, maar wordt wereldwijd wel gezien als de standaard methode voor modelmatig waarderen.

Binnen het WOZ-domein zien we dat de meeste uitvoeringsorganisaties modelmatig waarderen inzetten bij de uitvoering van de WOZ-werkzaamheden en dat dit dus stelselmatig gebeurt. Alleen de manier waarop de uitvoeringsorganisaties modelmatig waarderen inzetten verschilt per organisatie. Daarbij zijn geen 2 waarderingsmodellen gelijk (ingericht). Dit is problematisch indien er gewerkt wordt met een meer uniforme architectuur (zie paragraaf 5.2).

Nu kan er gesteld worden dat dit ook niet noodzakelijk is en dat het juist goed is dat de gehanteerde waarderingsmodellen aansluiten bij de lokale markt. Dat is ook goed, de wet schrijft immers voor dat er marktconform gewaardeerd dient te worden. Maar deze individuele benadering staat wel haaks op het gebruik van een landelijk informatiemodel. Doordat de uitvoeringsorganisaties de vrijheid hebben bij het betrekken van gegevens in de waarderingsmodellen en ook definities en daarmee ook interpretaties van gegevens zelf kunnen bepalen lopen deze landelijk niet gelijk. Dat strookt niet met de wens om te komen tot 1 informatiemodel van de informatie die noodzakelijk is bij de waardering van onroerend goed.

Daar komt bij dat de huidige vrijheden voor uitvoeringsorganisaties er ook voor zorgen dat de uitlegbaarheid van de bij het modelmatig waarderen gebruikte gegevens in het geding komt en dat landelijke initiatieven m.b.t. communicatie bemoeilijkt worden, omdat met alle individuele keuzes van uitvoeringsorganisaties rekening gehouden moet worden.

Voorgaande staat nog los van elementen die door belastingplichtigen kunnen worden aangedragen in informele contacten en/of juridische procedures welke ook impact (kunnen) hebben op de gehanteerde waarderingsmodellen en daarmee ook op een landelijk informatiemodel.

4.4. Conclusie

- A. MIM is de standaard voor informatiemodellen en daar wordt momenteel, ondanks alle inspanningen van de afgelopen jaren, niet volledig aan voldaan. Dit komt omdat het informatiemodel onvoldoende onderscheid maakt in de verschillende niveaus (conceptueel, logisch en technisch) waardoor niet elke potentiële doelgroep wordt bediend. Daarnaast is ook de positionering van het informatiemodel onduidelijk.
- B. Aangezien IMWOZ een aantal ingrijpende wijzigingen in gegevens voorstond is het niet opportuun om dit model ongewijzigd vast te stellen. Vooral niet in het licht van de ontwikkelingen richting een nieuwe doelarchitectuur waarbij wijzigingen die geen plaats krijgen in de nieuwe architectuur zoveel mogelijk vermeden zouden moeten worden.
- C. Het bredere gebruik van gegevens buiten de WOZ is momenteel nog niet mogelijk als geen grondslag voor is. Er zal gewacht moeten worden op wetsaanpassing voordat het breder gebruik van gegevens mogelijk is.
- D. Ook het overhevelen van specifieke WOZ gegevens naar bronregistraties buiten de WOZ is momenteel nog niet mogelijk indien de gegevens verzameld zijn in het kader van uitvoering van de wet WOZ (doelbinding). Ook hiervoor zal gewacht moeten worden op wetsaanpassing.
- E. Uitvoeringsorganisaties zouden geholpen zijn met een duidelijker wettelijke afbakening van het aantal gegevens dat betrokken wordt in de vaststelling van de WOZ Waarde. Daarbij zou ook meer uniformiteit in het gebruik van deze gegevens door de gebruikte modellen gerealiseerd moeten worden waardoor de uitlegbaarheid van de totstandkoming van de waardebepaling wordt verbeterd.

4.5. Aanbevelingen

- A. Pas het huidige informatiemodel aan (IMWOZ 3.12), op een dusdanige manier dat de acute problemen kunnen worden opgelost. Hiermee worden een aantal problemen op het vlak van gegevensuitwisseling tussen de diverse stakeholders opgelost.

Op basis van een inventarisatie is het voorstel om de volgende wijzigingen door te voeren en/of toe te staan:

- I) Aanpassen gegevensregistratie/-uitwisseling subjecten
- II) Invoeren "Communiqueert Via"-optie voor binnengemeentelijk gebruik
- III) Uitbreiden beschikkingscoderingen (wordt reeds gerealiseerd)
- IV) Wijk-/buurtgegevens

Werk een transitieplan uit dat voorziet in de implementatie van deze wijzigingen en de risico's van deze transitie zodat een beslissing genomen kan worden welk tijdspad het meest passend is voor deze wijzigingen.

Wijzig alleen deze onderdelen als aanvulling op het reeds bestaande IMWOZ 3.12 .

- B. Om verdere verwarring in het gehanteerde informatiemodel te voorkomen: maak van het bestaande informatiemodel (IMWOZ 3.12), met de voorgestelde wijzigingen een "nieuw" informatiemodel IMWOZ met bijbehorende StUF variant en nummer deze gelijkloidend. Bijvoorbeeld IMWOZ 2024.1 met daarbij StUF 2024.1. Een dergelijke nummering voorkomt spraakverwarring en zorgt voor een goed gedocumenteerde basis om toekomstige wijzigingen vorm te geven.
- C. Het is aan te bevelen om bij een doorontwikkeling van het informatiemodel het geheel aan te scherpen qua positionering en te splitsen in een conceptueel, logisch en een technisch model of in ieder geval duidelijk te benoemen welk niveau in het model beschreven wordt. Een duidelijk voorbeeld hiervan is te vinden op de website van Geonovum⁶.

Hierdoor wordt ook een situatie gecreëerd waarbij de juiste stakeholders op het juiste vlak, zeggenschap krijgen over het voor hen relevante deel van het informatiemodel en eventuele wijzigingen die benodigd zijn.

⁶ <https://docs.geostandaarden.nl/cvgg/end/def-al-end-20210930/#het-nieuwe-end-datamodel>

Deze stap creëert de flexibiliteit om het informatiemodel, ook gedurende de transitie richting de doelarchitectuur, goed aan te laten sluiten bij de behoeften en wensen binnen het WOZ-domein.

D. Splitsing van gegevens (FDS)

Stuur aan op wijziging van de wet WOZ zodat gegevens van de WOZ-administratie breder gebruikt kunnen worden.

Stem af met stakeholders welke gegevens in de toekomst in welk register zullen worden opgeslagen, en neem daarbij de reeds gedane analyse vanuit dit project als basis.

E. Modelmatig waarderen:

Onderzoek op welke wijze de, bij het modelmatig waarderen betrokken, gegevens wettelijk afgekaderd kunnen worden, waardoor een grotere uniformiteit ontstaat in de totstandkoming van de waardering van de onroerende zaak en deze daarmee ook beter uitlegbaar wordt. Hierbij dient rekening te worden gehouden met een protocol dat ook voorziet in het toevoegen van nieuwe en te verwijderen waarderelevante gegevens indien uit marktanalyse blijkt dat het gegeven een significante (en dus waarneembare) invloed heeft op de waarde of de invloed niet langer meetbaar is.

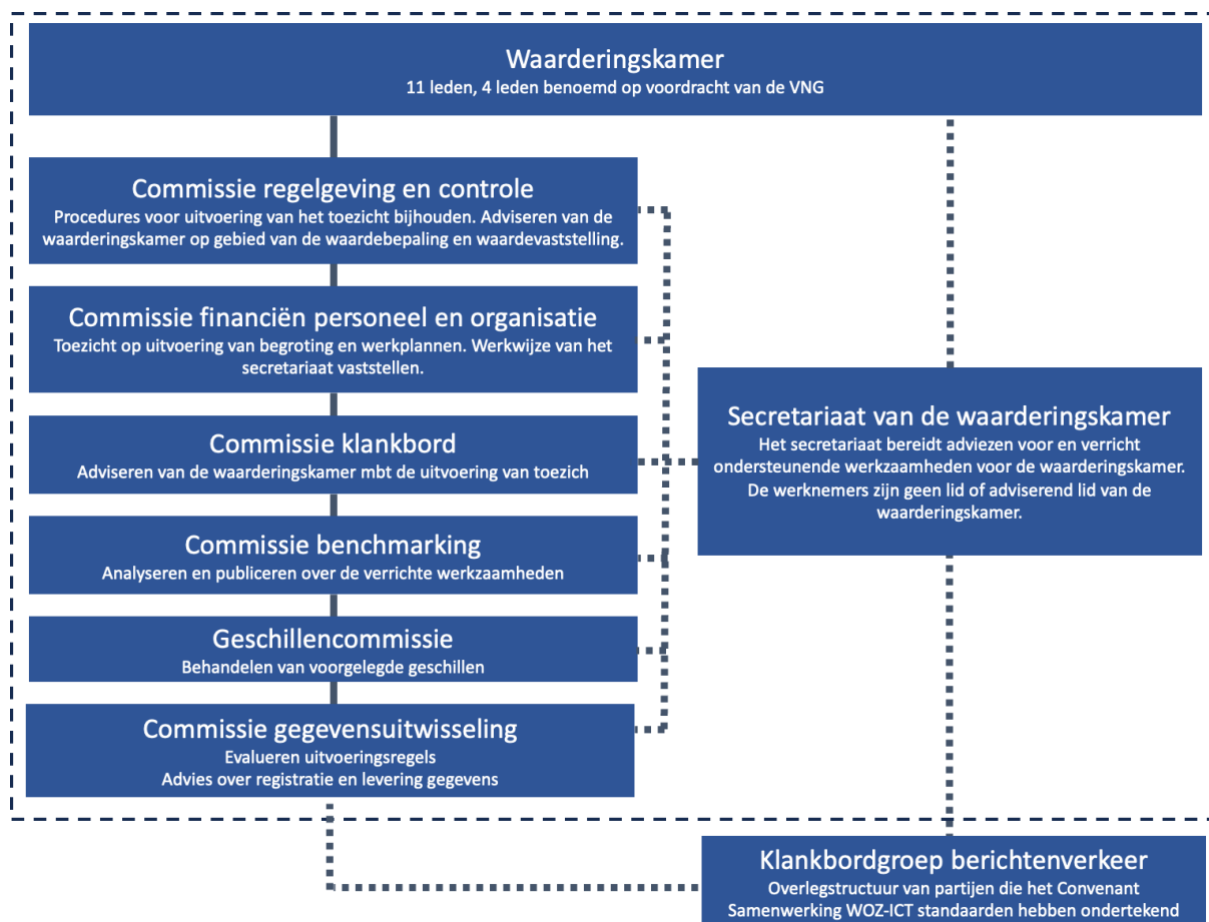
5. Governance

5.1. Inleiding

De Waarderingskamer, als zelfstandig bestuursorgaan onder het Ministerie van Financiën, houdt toezicht op de uitvoering van de Wet WOZ. Met haar brede mandaat – het adviseren van de staatssecretaris, toezicht op de uitvoering van de wet WOZ, productontwikkeling en arbitrage bij geschillen – is de Waarderingskamer de sleutelspeler in het WOZ-domein.

De verschillende rollen die de Waarderingskamer in zich verenigt, zijn relatief zeldzaam voor een toezichthouder, maar niet uniek, en worden ook teruggevonden bij bijvoorbeeld de Autoriteit Persoonsgegevens en de European Medicines Agency.

Binnen de Waarderingskamer en haar commissies zijn de verschillende stakeholders van het WOZ-domein goed vertegenwoordigd, zoals de Belastingdienst en Waterschappen als afnemers van WOZ-gegevens, de VNG/gemeenten als afnemer, bronhouder en verantwoordelijke voor de uitvoering en het ministerie van Financiën als stelselverantwoordelijke.

De governance is ingericht om het toezicht op de uitvoering van de wet WOZ door gemeenten te

besturen en als gedelegeerd opdrachtgever richting het Kadaster voor het beheer van de landelijke voorziening WOZ (LV WOZ) waarin gegevens uit de Basisregistratie WOZ zijn opgenomen in combinatie met andere WOZ-gegevens die voor één van de afnemers van betekenis zijn.

De klankbordgroep berichtenverkeer is geen onderdeel van de formele governance van de Waarderingskamer, maar heeft wel een belangrijke rol in het maken van operationele afspraken tussen de belanghebbenden in het WOZ domein, vandaar dat dit gremium wel benoemd is in het overzicht van de governance. Het gremium vindt plaats onder het voorzitterschap en voorbereiding vanuit het secretariaat van de Waarderingskamer.

5.2. Situatie

Het secretariaat van de Waarderingskamer is met haar kennis en kunde elke dag actief binnen het WOZ-domein en ook aanwezig bij elk overleg of congres dat binnen het domein plaatsvindt, met een beperkt aantal medewerkers. Dit resulteert in een groot en sterk netwerk, de expertrol binnen het domein en een informatievoorsprong ten opzichte van andere partijen. Zij wordt door de buitenwereld dan ook gezien als “De Waarderingskamer”. Haar belang is een kwalitatief goede uitvoering van de Wet WOZ.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en krijgen hierbij aanwijzingen die zij van de toezichthouder ontvangen. Tegelijkertijd hebben gemeenten ook eigen belangen ten aanzien van de betaalbaarheid, efficiency van de uitvoering en inpassing van het informatielandschap rondom de WOZ in een breder gemeentelijk informatielandschap en de daarin spelende ontwikkelingen.

Deze eigen verantwoordelijkheid wordt duidelijker nu de uitkomst van het proces om te komen tot een doelarchitectuur het beeld oplevert dat invulling onder een meer centrale gemeentelijke aansturing gewenst is. Centrale gemeentelijke aansturing is overigens niet nieuw in het WOZ-domein, omdat deze aansturing heeft geleid tot voor de WOZ-uitvoering belangrijke producten zoals taxatiewijzers, het WOZ-datacenter als uitwisselplatform voor WO-gegevens tussen gemeenten en webapplicatie TIOX.

5.3. Analyse

De VNG biedt momenteel geen eigen platform aan uitvoeringsorganisaties om de ontwikkelingen in de inhoudelijke uitvoering van de Wet WOZ te bespreken en daarmee gezamenlijke standpunten te formuleren. Het ontbreken van een eigen platform op het terrein van de informatie-technische aspecten van de WOZ-uitvoering leidt tot een onevenwichtigheid in de governance omdat uitvoeringsorganisaties nu niet tot een onafhankelijke en zelfstandige mening komen die in de governance besproken kan worden als gezamenlijk standpunt.

Deze eigen rol van gemeenten komt ook naar voren bij de verwezenlijking van de voorgestelde doelarchitectuur. Omdat er voor een werkbare doelarchitectuur sprake moet zijn van uniformiteit van de gemeentelijke registers en de integratielaag, is er geen reden voor de software-leveranciers om hierin zelfstandig te investeren. Vooral nog geven de verschillende deelnemers aan de overleggen aan dat realisatie van de software gericht op de beoogde uniforme functionaliteit van de registers onder centrale gemeentelijke aansturing zou moeten plaatsvinden. Daarmee wordt direct gevraagd om deze zelfstandige rol ook op te pakken en daaraan invulling te geven.

Als gemeenten op dit onderdeel een visie hebben qua invoering van de uitgangspunten van Common Ground en het Federatief Datastelsel, welke eisen dit stelt aan de domeininrichting die past binnen een breder informatielandschap en hoe we dit willen implementeren in een reeds functionerend domein waar grote financiële belangen bestaan, dan vraagt dit om nadrukkelijke gemeentelijke sturing. Deze sturing is op dit moment niet ingeregeld. Ook zijn er op dit punt nog geen collectieve standpunten bepaald (vanuit bijvoorbeeld VNG).

5.4. Conclusie

Er is behoefte aan een gemeentelijke rol die sturing geeft aan de transitie in de richting van de informatiekundige visie Common Ground en het Federatief Datastelsel. Dit geldt in de breedte voor alle gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden, maar zeker ook voor het WOZ-domein. Dit vraagt financiering en structureel beschikbare capaciteit ook gericht op specifieke inhoudelijke (technische) kennis en kunde inzake het WOZ-domein.

5.5. Aanbeveling

- A. Zet naast de bestaande VNG-overleggen gericht op de taxatiewijzers, het WOZ-Datacenter en TIOX een platform op waarin de uitvoeringsorganisaties, onder regie van de VNG, hun denkbeelden en de ontwikkelingen in het WOZ domein, met name gericht op inrichting bedrijfsprocessen en de informatiehuishouding, kunnen bespreken en standpunten ten aanzien van voorstellen mee kunnen geven ten behoeve van bespreking in de Waarderingskamer.
- B. Investeer in capaciteit om deze rol structureel en zelfstandig in te kunnen vullen.

6. Vervolgstappen

In dit laatste hoofdstuk hebben we een aantal voorgenomen processtappen opgenomen die duidelijkheid geven omtrent het voorgenomen vervolg. Daarmee wordt duidelijk gemaakt dat deze rapportage geen slotstuk is, maar het begin van een samen vorm te geven traject waarin de toekomst van het WOZ-domein wordt vormgegeven en waarvan de eerste, gezamenlijk vormgegeven contouren de basis vormen.

1. Dit document is in concept aangeboden en besproken binnen de klankbordgroep berichtenverkeer, de Commissie Gegevensuitwisseling van de Waarderingskamer en het MT VNG-Realisatie. Opmerkingen zijn verwerkt in deze definitieve versie. Deze versie zal opgeleverd worden aan het bestuur van de Waarderingskamer.
2. De definitieve versie is opgeleverd aan het bestuur van de Waarderingskamer. Het bestuur heeft kennis genomen van de ontwikkelingen en ziet de Proof of Concept als logische eerste stap. Het bestuur neemt verder kennis van de ontwikkelingen.
3. De medewerkers van de verschillende softwareleveranciers hebben in de gesprekken onderling consensus bereikt dat de technische specificaties en het ontwikkelen van de software voor het implementeren van de noodzakelijke registers en andere generieke functies onder centrale aansturing ontwikkeld zouden moeten worden. Dit standpunt zullen we, zoals afgesproken, vanuit VNG formeel valideren bij de betreffende softwareleveranciers.
4. Aan het MT van VNG-Realisatie zal worden gevraagd om in te stemmen met het, samen met de betrokken partijen in het WOZ-domein, gezamenlijk opzetten van een POC om de technische uitgangspunten te kunnen beproeven en een beter beeld te krijgen van randvoorwaarden, impact en kosten.
5. De uitkomsten van deze POC zijn input voor verdere besluitvorming over de richting en het tempo van de voorgenomen transitie.

Bijlagen

1. Doelarchitectuur

Onderstaande plaat geeft de logische doelarchitectuur weer waarbij enkel gefocust wordt op het applicatie landschap dat wordt ingericht volgens de Common Ground visie. Concreet betekent het werken volgens Common Ground dat gegevens worden vastgelegd in nieuw in te richten registers die los staan van functionele applicaties en dat de informatie afgescheiden is van gemeentelijke applicaties zoals Waarderen en Belastingen, behalve de informatie die tijdelijk nodig is voor een goede werking van de applicatie zelf

Het betreft een eerste versie van de opsplitsing in registers. In de volgende fase zal deze plaat verder evolueren met meer detail en preciezere afbakening volgens de verschillende processen en de gegevens die daarvoor nodig zijn. Hierbij speelt met name de afhankelijkheid van ontwikkelingen in andere registraties zoals BAG en SOR (Samenhangende Object Registratie) een grote rol.

Daarmee maakt dat deze architectuur vooral duidelijk dat er verschillende registers ontstaan, niet welke registers er uiteindelijk nodig zijn of overblijven.

De verbinding tussen applicaties en registers binnen de gemeente wordt verzorgd door een intra-gemeentelijke integratielaag zodat elk noodzakelijk verbindingspatroon tussen applicaties en registers mogelijk zou zijn. De stabiliteit van deze architectuur moet gewaarborgd worden door de generieke functionaliteit van deze registers bijvoorbeeld op terrein van autorisatie, logging, historie etc. De consistentie van de gegevens moet gewaarborgd worden door scherp geformuleerde koppelvlakken gericht op het opvoeren en muteren van gegevens in deze registers.

Gegevensdeling vindt plaats door gegevens op te halen uit de bronregisters. Afnemers kunnen de voor hen toegestane WOZ-gegevens direct uit het gemeentelijke WOZ-register ophalen en maken daarbij gebruik van de extra-gemeentelijke integratielaag of maken gebruik van een informatieproduct dat aan hun eisen voldoet.

